

SPRAWOZDANIA

Jan Rapczyński, Magda Sitko

SPRAWOZDANIE Z PRAC TERENOWEJ STACJI ORNITOLOGICZNEJ „OBÓZ WISŁA” W DOLINIE ŚRODKOWEJ WISŁY W ROKU 2022

W roku 2022, w ramach działalności Sekcji Ornitologicznej Koła Naukowego Leśników Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, odbył się kolejny sezon badawczy Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła”. Głównym celem prac TSO „Obóz Wisła” była kontynuacja monitorowania wiosennej oraz jesiennej wędrówki ptaków wróblowych Passeriformes oraz siewkowych Charadriiformes, gromadzenie danych dotyczących ptaków lęgowych na Wyspie Rembezy, czynna ochrona ptaków gnieźdzących się na piaszczystych łachach w okolicy obozu oraz edukacja przyrodnicza. Okres badań trwał 182 dni, od 25 kwietnia do 23 października 2022 roku.

Teren

„Obóz Wisła”, wcześniej znany jako „Akcja Wisła” lub „Akcja Wiślana”, po raz pierwszy zorganizowano w roku 1983 z inicjatywy Marka Kellera w okolicach miejscowości Wilga, na prawym brzegu Wisły (Keller *et al.* 1997, 2017). Prace Akcji Wiślanej miały miejsce do roku 1988, kiedy to zostały zawieszono. W roku 1991 odbył się jeden sezon badań w okolicach wsi Królewski Las. W latach 1992, 1994-1999 oraz 2008-2022 badania prowadzone były na Wyspie Rembezy. Czas prowadzonych prac w poszczególnych sezonach zmieniał się. W latach 2021 oraz 2022 okres badań obejmował około pół roku, od kwietnia do października (197 dni w roku 2021 oraz 182 dni w roku 2022) (Rapczyński i Naber 2022).

TSO „Obóz Wisła” znajduje się w gminie Góra Kalwaria, niedaleko miejscowości Czersk, w północnej części Wyspy Rembezy (znanej także jako Kępa Radwankowska), która jest największą wyspą na Wiśle (Keller *et al.* 1997). Jest to 469-475 kilometr szlaku żeglugowego Wisły. Wyspa ma powierzchnię około 320 ha, od wschodu ogranicza ją główne koryto rzeki, a od zachodu wąska odnoga o szerokości około 30 metrów. Wyspa nie jest na stałe zamieszkała przez ludzi

i należy do Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 „Dolina Środkowej Wisły” PLB140004. Główne zbiorowiska roślinne na niej występujące to łąg wierzbowo-topolowy *Salici-Populetum* oraz jednolite połacie nawłoci olbrzymiej *Solidago gigantea*. Powierzchnię badawczą porastają głównie wierzby *Salix* spp., szakłak pospolity *Rhamnus cathartica*, ałyczka *Prunus cerasifera* oraz dereń świdwa *Cornus sanguinea*, formujące niskie zarośla, wykorzystywane jako żerowisko przez ptaki wróblowe. W korycie rzeki na odcinku otaczającym obóz kształtują się piaszczyste łąchy i połacie błota, na których żerują ptaki siewkowe. Obszar ten stanowi istotny korytarz ekologiczny (Chmielewski *et al.* 2017; Kot *et al.* 2017).

Metody

Odłowy prowadzono za pomocą dwóch typów pułapek: sieci ornitologicznych oraz pułapek tunelowych. Sieci nylonowe o oczku wielkości 16 x 16 mm, wysokości 2,5 m i łącznej długości około 200 m rozstawiono głównie wśród krzewów o wysokości od 3 m do 5 m. Sieci miały 5 tzw. półek formujących kieszenie, w które wpadały ptaki. Sieci kontrolowano co godzinę od wschodu do zachodu słońca i raz dziennie po zapadnięciu całkowitej ciemności. Częstość obchodów zwiększano w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych: upałów lub opadów deszczu. Za pomocą sieci odławiano ptaki wróblowe, dzięciołowe Piciformes, oraz zimorodki *Alcedo atthis* i kukułkę *Cuculus canorus*. Okazjonalnie używano także sieci o większym oczku do odłowu sów Strigiformes, szponiastych Accipitriformes oraz siewkowych.

Pułapek tunelowych, tak zwanych „wacków”, używano do odłowu siewkowców Charadrii oraz bekasowców Scolopacii, okazjonalnie także kaczek Anatinae. Używano 10 pułapek rozstawianych na granicy wody i lądu, na błocie stanowiącym żerowisko atrakcyjne dla tych grup ptaków. Ustawienie wacków modyfikowano wraz ze zmieniającym się stanem wody oraz kształtem piaszczystych łąch. Pułapki kontrolowano przez lunetę o przybliżeniu 25-60x przynajmniej raz na godzinę oraz jednorazowo po zapadnięciu zmroku, poprzez kontrolę pieszą. W sezonie lęgowym obrączkowano pisklęta chwytane na gniazdach lub poza nimi w przypadku zagniazdowników.

Schwytane ptaki znakowano metalowymi obrączkami z adresem Stacji Ornitologicznej Muzeum i Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, które zakładano na lewy skok. Niektóre gatunki otrzymywały dodatkowo obrączki plastikowe z krótkim, kontrastowym kodem alfanumerycznym. Były to: sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, sieweczka obrożna *Ch. hiaticula*, brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, łączak *Tringa glareola*, krwawodziób *T. totanus*, biegus zmienny *Calidris alpina*, krzyżówka *Anas platyrhynchos*. Plastikowe znaczniki umożliwiają odczyt z większej odległości przy użyciu sprzętu optycznego bez konieczności ponownego chwytania ptaka. Podczas obrączkowania oznaczano gatunek ptaka, a jeżeli było to możliwe również płeć oraz wiek. Określano poziom otłuszczenia, masę ciała, długość skrzydła oraz ogona, a dla siewkowych także długość dzioba,

głowy z dziobem oraz skoku. Dane zapisywano na papierze w zeszycie obrączkarskim, a następnie zdigitalizowano i przekazano do bazy POLRING prowadzonej przez Stację Ornitologiczną MiZ PAN. Działania prowadzono zgodnie z wytycznymi zawartymi w Instrukcji Obrączkowania Dzikich Ptaków w Polsce (2020).

Prowadzono czynną ochronę lęgów rybitwy białoczelnej *Sternula albifrons*, rybitwy rzecznej *Sterna hirundo*, mewy siwej *Larus canus*, sieweczki obrożnej i sieweczki rzecznej. Kolonię lęgową tych gatunków znajdującą się na łachach w sąsiedztwie obozu całodobowo monitorowano, oraz podejmowano interwencje w przypadku płoszenia ptaków przez spacerowiczów, kajakarzy, quadowców i innych ludzi. Zamontowano również tabliczki informacyjne o obecności lęgów ptaków należących do gatunków chronionych.

Wyniki

W sezonie 2022 zaobrączkowano 5 276 osobników należących do 93 gatunków. Oznakowano 4 378 ptaków wróblowych z 61 gatunków (tab. 1), 818 ptaków siewkowych z 20 gatunków (tab. 2) oraz 80 ptaków z 12 gatunków zaliczanych do pozostałych rzędów (tab. 3). Najczęściej obrączkowanymi gatunkami z rzędu wróblowych były rudzik *Erithacus rubecula* (1059 osobników, 24,18% wróblowych), kapturka *Sylvia atricapilla* (584 os., 13,33%) oraz brzegówka *Riparia riparia* (303 os., 6,92%). Najliczniejszymi przedstawicielami rzędu siewkowych były łączak (290 os., 35,45% siewkowych), brodziec piskliwy (205 os., 25,06%) oraz sieweczka rzeczna (103 os., 12,59%). Najliczniej obrączkowanym gatunkiem nie należącym do powyższych rzędów był zimorodek (24 os.).

Tab. 1. Ptaki wróblowe Passeriformes zaobrączkowane w ramach prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” od 25 IV 2022 do 23 X 2022

Table 1. Species representing Passeriformes ringed at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” from 25 April 2022 to 23 October 2022. (1) – Species, (2) – Number of ringed individuals, (3) – Tot

Gatunek (1)	Liczba zaobrączkowanych osobników (2)
<i>Erithacus rubecula</i>	1 059
<i>Sylvia atricapilla</i>	584
<i>Riparia riparia</i>	303
<i>Phylloscopus collybita</i>	261
<i>Parus major</i>	244
<i>Hirundo rustica</i>	202

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Cyanistes caeruleus</i>	158
<i>Motacilla alba</i>	145
<i>Phylloscopus trochilus</i>	145
<i>Turdus philomelos</i>	141
<i>Curruca communis</i>	109
<i>Turdus merula</i>	106
<i>Hippolais icterina</i>	101
<i>Troglodytes troglodytes</i>	90
<i>Sylvia borin</i>	75
<i>Acrocephalus palustris</i>	68
<i>Aegithalos caudatus</i>	62
<i>Prunella modularis</i>	59
<i>Curruca curruca</i>	54
<i>Fringilla coelebs</i>	38
<i>Muscicapa striata</i>	37
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	36
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	30
<i>Regulus regulus</i>	22
<i>Ficedula hypoleuca</i>	20
<i>Linaria cannabina</i>	18
<i>Luscinia luscinia</i>	17
<i>Motacilla flava</i>	17
<i>Poecile palustris</i>	16
<i>Carduelis carduelis</i>	15
<i>Certhia brachydactyla</i>	14
<i>Emberiza citrinella</i>	13
<i>Delichon urbicum</i>	12
<i>Lanius collurio</i>	12
<i>Certhia familiaris</i>	11
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	9
<i>Schoeniclus schoeniclus</i>	8
<i>Anthus trivialis</i>	7
<i>Sitta europaea</i>	7
<i>Turdus pilaris</i>	5
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	4
<i>Locustella fluviatilis</i>	4
<i>Periparus ater</i>	4

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Erythrura erythrurus</i>	3
<i>Phoenicurus ochrurus</i>	3
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	3
<i>Spinus spinus</i>	3
<i>Turdus iliacus</i>	3
<i>Anthus pratensis</i>	2
<i>Chloris chloris</i>	2
<i>Locustella naevia</i>	2
<i>Luscinia megarhynchos</i>	2
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2
<i>Poecile montanus</i>	2
<i>Saxicola rubetra</i>	2
<i>Curruca nisoria</i>	2
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	1
<i>Lophophanes cristatus</i>	1
<i>Oenanthe oenanthe</i>	1
<i>Phylloscopus inornatus</i>	1
<i>Regulus ignicapilla</i>	1
Razem (3)	4 378

Tab. 2. Ptaki siewkowe Charadriiformes zaobrazkowane w ramach prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” od 25 IV 2022 do 23 X 2022

Table 2. Species representing Charadriiformes ringed at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” from 25 April 2022 to 23 October 2022, description as in Table 1

Gatunek (1)	Liczba zaobrazkowanych ptaków (2)
<i>Tringa glareola</i>	290
<i>Actitis hypoleucos</i>	205
<i>Charadrius dubius</i>	103
<i>Gallinago gallinago</i>	73
<i>Tringa ochropus</i>	38
<i>Charadrius hiaticula</i>	18
<i>Tringa totanus</i>	12
<i>Calidris alpina</i>	11
<i>Lymnocyptes minimus</i>	9

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

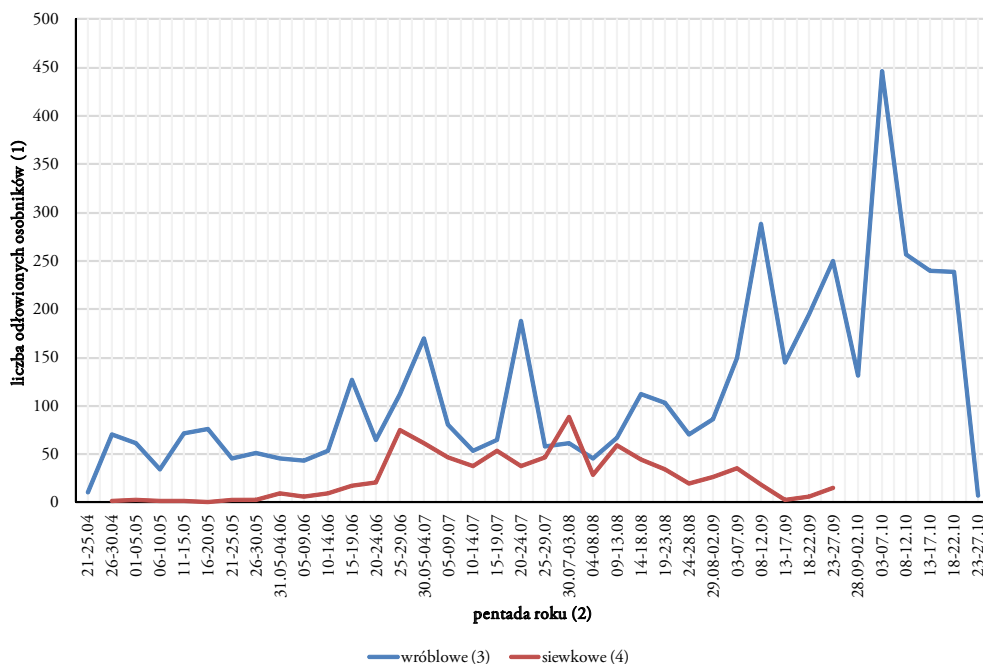
<i>Sternula albifrons</i>	9
<i>Calidris minuta</i>	8
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8
<i>Calidris pugnax</i>	6
<i>Vanellus vanellus</i>	6
<i>Calidris ferruginea</i>	5
<i>Calidris temminckii</i>	5
<i>Sterna hirundo</i>	5
<i>Tringa erythropus</i>	3
<i>Numenius arquata</i>	2
<i>Tringa nebularia</i>	2
Razem (3)	818

Tab. 3. Ptaki z rzędów innych niż wróblowe Passeriformes i siewkowe Charadriiformes, zaobrączkowane w ramach prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” w dniach 25 IV 2022-23 X 2022

Table 3. Non-Passeriformes and non-Charadriiformes species ringed at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” from 25 April 2022 to 23 October 2022. (1) – Order, (2) – Species (3) – Number of ringed individuals, (4) – Total

Rząd (1)	Gatunek (2)	Liczba zaobrączkowanych osobników (3)
Coraciiformes	<i>Alcedo atthis</i>	24
	<i>Anas crecca</i>	20
Anseriformes	<i>Anas platyrhynchos</i>	2
	<i>Cygnus olor</i>	2
	<i>Anas querquedula</i>	1
	<i>Dendrocygna major</i>	11
Piciformes	<i>Dryobates minor</i>	7
	<i>Jynx torquilla</i>	7
	<i>Picus viridis</i>	2
Strigiformes	<i>Strix aluco</i>	2
	<i>Asio otus</i>	1
Cuculiformes	<i>Cuculus canorus</i>	1
Razem (4)		80

Na ryc. 1. przedstawiono dynamikę odłowu wróblowych oraz siewkowych w podziale na okresy pięciodniowe (pentady). Widoczna jest przede wszystkim wysoka frekwencja ptaków wróblowych na początku października, która jest determinowana przez szczyt jesiennej migracji rudzika, najliczniej odławianego gatunku w roku 2022. Głównymi czynnikami kształtowania się dynamiki odłowu siewkowych była fenologia migracji najliczniej odławianych gatunków, jak i dostępność odpowiednich żerowisk w okolicy obozu.

Ryc. 1. Dynamika odłowu ptaków wróblowych Passeriformes oraz siewkowych Charadriiformes zaobrączkowanych w ramach prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” w dniach 25 IV 2022-23 X 2022

Fig. 1. Capture dynamics of Passeriformes and Charadriiformes ringed at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” from 25 April 2022 to 23 October 2022. (1) – Number of captured individuals, (2) – Pentads in 2022, (3) – Passerines, (4) – Waders

Podczas prac TSO „Obóz Wisła” 870 razy odławiano osobniki, które już posiadały obrączki. Większość z nich została zaobrączkowana w tym samym miejscu oraz sezonie, kontrolowano jednak również ptaki obrączkowane w poprzednich sezonach, które najprawdopodobniej należą do lokalnej populacji lęgowej. Odłowiono dwa ptaki z zagranicznymi obrączkami (tab. 4): łączaka zaobrączkowanego

w Finlandii oraz rudzika zaobrączkowanego w Luksemburgu. Ponadto za pomocą sprzętu optycznego (lunety lub aparatu) odczytano bez chwytania polskie obrączki założone poza Wyspą Rembezy. Były to obrączki na mewach – białogłowej *Larus cachinnans* i śmieszce *Chroicocephalus ridibundus*, ostrygojadzie *Haematopus ostralegus* oraz łabędziach niemych *Cygnus olor*.

Tab. 4. Wykaz gatunków ptaków z zagranicznymi obrączkami kontrolowanymi w czasie prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” w sezonie 2022

Table 4. List of birds with foreign rings controlled at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” in 2022. (1) – Ringing data, (2) – Species, (3) – Age, (4) – Sex, (5) – Date, (6) – Country, (7) – Site, (8) – Recovery data, (9) – Unkn

Dane obrączkowania (1)						Dane ponownego stwierdzenia (8)	
Gatunek (2)	Wiek (3)	Płeć (4)	Data (5)	Kraj (6)	Miejsce (7)	Data (5)	Miejsce (7)
<i>Tringa glareola</i>	<i>juvenilis</i>	nieznana (9)	22 VII 2022	Finlandia	Lempäälä	27 VII 2022	Wyspa Rembezy
<i>Erithacus rubecula</i>	<i>juvenilis</i>	nieznana (9)	1 X 2021	Luksemburg	Schiffflange	7 X 2022	Wyspa Rembezy

Do końca września 2023 roku uzyskano 31 wiadomości powrotnych o 22 ptakach zaobrączkowanych w sezonie 2022 (tab. 6). Pochodziły one z 9 krajów: Polski, Austrii, Niemiec, Hiszpanii, Holandii, Włoch, Francji, Czech i Rosji. Większość stwierdzeń dotyczyło przyżyciowych odczytów bez chwytania, dwa ptaki były kontrolowane w ręku w czasie projektów obrączkarskich, dwa zastrzelono, a obrączkę jednego brodzca piskliwego znaleziono w gnieździe sokoła wędrownego w Konstancinie-Jeziornie,

W czasie trwania prac TSO „Obóz Wisła” wielokrotnie podejmowano interwencje mające na celu ochronę lęgów ptaków siewkowych, których kolonia znajdowała się na łąkach przy Obozie. Mimo tabliczek informujących o obecności lęgów, zakazie wstępu oraz całodobowym monitoringu obszaru kolonii konieczne było osobiste edukowanie i wypraszenie osób ignorujących treść tabliczek. Najczęściej w kolonii pojawiali się ludzie na quadach, kajakarze i piesi.

Tab. 5. Wykaz gatunków ptaków z polskimi obrączkami kontrolowanymi bez chwytania w czasie prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” w sezonie 2022

Table 5. List of individuals with Polish rings read (telescope/photos) without the bird being caught at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” in 2022, (1) – Ringing data, (2) – Species, (3) – Age, (4) – Sex, (5) – Date, (6) – Country, (7) – Site, (8) – Recovery data, (9) – Unknown, (10) – Male, (11) – Female

Dane obrączkowania (1)						Dane ponownego stwierdzenia (8)	
Gatunek (2)	Wiek (3)	Płeć (4)	Data (5)	Kraj (6)	Miejsce (7)	Data (5)	Miejsce (7)
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	<i>juvenilis</i>	nieznana (9)	6 VI 2019	Polska	Truskaw, gm. Izabelin	7 VI 2022	Wyspa Rembezy
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>juvenilis</i>	nieznana (9)	20 VI 2018	Polska	Majorat- Zaródcze, gm. Koprzywnica	29 VI 2022	Wyspa Rembezy
<i>Cygnus olor</i>	<i>adultus</i>	samiec (10)	16 II 2021	Polska	Sosnowiec	11 VIII 2022	Wyspa Rembezy
<i>Larus cachinnans</i>	<i>juvenilis</i>	nieznana (9)	14 V 2017	Polska	Otwock	14 VIII 16 VIII 2022 2022	Wyspa Rembezy
<i>Larus cachinnans</i>	<i>adultus</i>	samiec (10)	5 V 2018	Polska	Otwock	12 IX 20 VIII 2022	Wyspa Rembezy
<i>Larus cachinnans</i>	<i>juvenilis</i>	nieznana (9)	5 VI 2022	Polska	Jeziórko, gm. Grębów	20 VIII 2022	Wyspa Rembezy
<i>Larus cachinnans</i>	<i>adultus</i>	nieznana (9)	2 V 2016	Polska	Zastów Karczmiński, gm. Opole	20 VIII 2022	Wyspa Rembezy
<i>Cygnus olor</i>	<i>adultus</i>	samica (11)	30 XII 2008	Polska	Konstancin- Jeziorna	21 X 2022	Wyspa Rembezy

Tab. 6. Wiadomości powrotne otrzymane z ptaków zaobrazkowanych w czasie prac Tere-
nowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” w sezonie 2022 (stan na wrzesień 2023)

Table 6. Ringing recoveries of birds ringed at the Field Ornithological Station “Obóz Wisła”
in 2022 (last updated in September 2023). (1) – Ringing data, (2) – Recovery data, (3) – Species,
(4) – Date, (5) – Country, (6) – Site, (7) – Days, (8) – Distance, (9) – Status, (10) – Observed,
(11) – Only ring found, (12) – Controlled, (13) – Shot

Dane obrazkowania (1)		Dane ponownego stwierdzenia (2)					
Gatunek (3)	Data (4)	Kraj (5)	Miejsce (6)	Data (4)	Dni (7)	Odległość (8)	Status (9)
<i>Actitis hypoleucos</i>	27 VII 2022	Austria	Schlammbecken Abwasserverband Tulln	20 VII 2023	358	547 km	Obserwowa- ny (10)
				21 VII 2023	359		
				24 VII 2023	362		
				26 VII 2023	364		
<i>Actitis hypoleucos</i>	1 V 2022	Polska	Konstancin- Jeziorna	10 XI 2022	193	16 km	Tylko ob- rączka (11)
<i>Actitis hypoleucos</i>	2 VIII 2022	Włochy	Circeo National Park	10 VIII 2022	8	1 346 km	Obserwowa- ny (10)
				3 IX 2022	32		
<i>Actitis hypoleucos</i>	30 VII 2022	Polska	Przykona	18 IV 2023	262	187 km	Obserwowa- ny (10)
<i>Charadrius dubius</i>	2 VII 2022	Polska	Podgóra, gm. Góra Kalwaria	15 VI 2023	348	5 km	Obserwowa- ny (10)
<i>Charadrius dubius</i>	30 VIII 2022	Polska	Warszawa	15 VI 2023	289	25 km	Obserwowa- ny (10)
<i>Charadrius dubius</i>	15 VII 2022	Polska	Szlak Mańka	12 VIII 2023	398	8 km	Obserwowa- ny (10)
<i>Charadrius hiaticula</i>	18 VII 2022	Hiszpania	Ons-O Grove, Pontevedra	20 X 2022	94	2 484 km	Obserwowa- ny (10)
				21 X 2022	95		
				31 X 2022	105		
				15 XI 2022	120		

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Charadrius hiaticula</i>	11 VII 2022	Holandia	De Slufter	27 VII 2022	16	1 117 km	Obserwowany (10)
		Polska	Warszawa	15 VI 2023	339	22 km	Obserwowany (10)
<i>Charadrius hiaticula</i>	25 VII 2022	Hiszpania	Embalse de Santa Teresa	16 VIII 2022	22	2 399 km	Obserwowany (10)
<i>Charadrius hiaticula</i>	26 IX 2022	Rosja	Novorosiisk	20 V 2023	236	1 460 km	Obserwowany (10)
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	12 VI 2022	Holandia	Dijkshoek	8 VIII 2022	57	1 068 km	Obserwowany (10)
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	20 VI 2022	Francja	La Préé	10 VIII 2022	51	1 768 km	Obserwowany (10)
<i>Cygnus olor</i>	2 X 2022	Polska	Piotrków Trybunalski	14 I 2023	104	123 km	Obserwowany (10)
				5 II 2023	126	122 km	
<i>Erithacus rubecula</i>	2 X 2022	Czechy	Citov	7 X 2022	5	391 km	Kontrolowany (12)
<i>Phylloscopus trochilus</i>	25 VI 2022	Francja	Saint-Péray	23 VIII 2022	59	1 432 km	Kontrolowany (12)
<i>Sterna h irundo</i>	25 V 2022	Polska	Warszawa	10 V 2 023	349	37 km	Obserwowany (10)
<i>Tringa glareola</i>	7 VIII 2022	Niemcy	Anklam-Stadtbruch Polder Rosenhagen	20 V 2023	286	538 km	Obserwowany (10)
<i>Tringa glareola</i>	24 VII 2022	Polska	Krosna-Parcela	3 VIII 2023	375	45 km	Obserwowany (10)
<i>Tringa glareola</i>	7 VIII 2022	Niemcy	Anklam-Stadtbruch Polder Rosenhagen	20 V 2023	286	538 km	Obserwowany (10)
<i>Turdus philomelos</i>	13 IX 2022	Francja	Castelnau-de-Médoc	8 I 2023	117	1 789 km	Zastrzelony (13)
<i>Turdus philomelos</i>	3 IX 2022	Hiszpania	Quincoces deYuso	20 X 2022	47	2 079 km	Zastrzelony (13)

Podsumowanie

Tak jak w poprzednim sezonie badawczym, prace objęły migrację wiosenną, okres lęgowy i migrację jesienną. Tak długi okres nieprzerwanego zbioru danych daje niepowtarzalną okazję zbadania fenologii i frekwencji ptaków na badanej powierzchni. Bezpośrednie sąsiedztwo kolonii wrażliwych gatunków ptaków, jakimi są rybitwy, mewy i sieweczki pozwala na przeprowadzenie czynnej ochrony polegającej na całodobowym monitoringu. W obliczu rosnącej antropopre-

sji wspomniane gatunki miały szansę na uzyskanie wyższych sukcesów lęgowych, dzięki interwencjom przeprowadzanym w kierunku osób ignorujących oznaczenie terenu tabliczkami informacyjnymi o trwającym sezonie lęgowym i obecności trwających lęgów. Autorzy pragną zwrócić uwagę, że rośnie liczba osób postronnych, pojawiających się na cennych przyrodniczo obszarach Środkowej Wisły. Gniazdujące na Wyspie Rembezy ptaki to tylko niewielka część wiślanej populacji, a w większości pozostałych miejsc nie stawiane są tabliczki informacyjne, a tym bardziej nie są prowadzone patrole przyrodnicze. Przez Terenową Stację Ornitologiczną „Obóz Wisła” przewinęło się w sumie ponad 200 osób w charakterze załogi i kierowników. Dziękujemy wszystkim, którzy wsparli obóz czynnym udziałem w pracach, jak i osobom wspomagającym zdalnie. Zapraszamy do udziału w badaniach i akcjach ochroniarskich w kolejnych latach. Zgłoszenia prosimy kierować na adres mailowy tso.obozwisla@gmail.com lub poprzez media społecznościowe.

Literatura

- Chmielewski S., Dombrowski A., Kot H. 2017. Środkowa Wisła jako ostoja ptaków migrujących i zimujących. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki środkowej Wisły. M-ŚTO, Pionki, s. 645-669.
- Keller M., Rowiński P., Nowakowski J., Maniakowski M. 1997. Akcja Wisła – studencki obóz obrączkowania ptaków w dolinie środkowej Wisły w latach 1983-1996, Kulon 2, 2: 232-243.
- Keller M., Rowiński P., Nowakowski J. K. 2017. Dynamika jesiennej migracji Wróblowych Passeriformes nad środkową Wisłą koło Góry Kalwarii w roku 1998. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki środkowej Wisły. M-ŚTO, Pionki, s. 573-598.
- Kot H., Chmielewski S., Dombrowski A., Rzępała M., Szymkiewicz M., Walankiewicz W., Głazewska E. 2017. Przeloty ptaków wodno-błotnych Non-Passeriformes oraz szponiastych Accipitriformes i sokołowych Falconiformes w okresie letniej migracji na środkowej Wiśle koło Pawłowic w latach 1975-1985. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki środkowej Wisły. M-ŚTO, Pionki, s. 185-331.
- Rapczyński J., Naber M. 2022. Sprawozdanie z prac Terenowej Stacji Ornitologicznej „Obóz Wisła” w Dolinie Środkowej Wisły w roku 2021, Kulon 27: 131-181.

Adresy autorów:

Jan Rapczyński, Fundacja Ochrony Przyrody „Na Skrzydłach”, Ul. Woronicza 78/172, 02-640 Warszawa

Magda Sitko, Koło Naukowe Leśników, Sekcja Ornitologiczna, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

A REPORT ON THE WORK OF THE FIELD ORNITHOLOGICAL STATION “OBÓZ WISŁA” IN THE MIDDLE VISTULA VALLEY IN 2022

Summary

From 25 April to 23 October 2022, the fieldwork on Rembezy Island (51°58'N, 21°15'E) was carried out by the members of the Ornithological Section of the Foresters Scientific Club. The work of the Field Ornithological Station “Obóz Wisła” lasted for 182 days and focused on spring and autumn bird migration, as well as species breeding in the vicinity of the study site along with their active protection, particularly of waders, against human pressure. In total, 4 380 passerines, including the most numerous European Robin *Erithacus rubecula*, were captured in approximately 200 m of mist nets located in the bushes. 818 birds representing Charadriiformes were captured with 10 funnel traps, and the most numerous was the Wood Sandpiper *Tringa glareola*. Two individuals with foreign rings were controlled at our station. Over 11 months since the end of the fieldwork, 31 recoveries of 22 birds ringed in 2022 have been reported. The conservation of the Little Tern *Sternula albifrons*, Common Tern *Sterna hirundo*, Ringed Plover *Charadrius hiaticula*, Little Ringed Plover *Ch. dubius*, and the Common Gull *Larus canus* included many interventions conducted in the breeding colony and resulted in adequate breeding success.

Keywords: Middle Vistula Valley, bird migration, ringing, active nature conservation.

Received – September 2023, accepted – October 2023

Marcin Łukaszewicz, Patryk Rowiński

SPRAWOZDANIE Z ZIMOWEGO MONITORINGU PTAKÓW NA OBIEKTACH WODNYCH I MIASTACH NIZINY MAZOWIECKIEJ W STYCZNIU 2023 ROKU

W styczniu 2023 roku wykonano kolejne liczenia w ramach monitoringu zimujących ptaków wodnych na Nizinie Mazowieckiej. Obserwacje prowadzono w okresie 14-22 I (główny okres kontrolny: 14-15 I) zgodnie z przyjętą metodyką (Łukaszewicz *et al.* 2011) i pierwotnymi założeniami ogólnopolskich badań (Dombrowski *et al.* 1985, Kot *et al.* 1987, Zyska *et al.* 1990). Celem monitoringu jest śledzenie zmian liczebności oraz przestrzennego rozmieszczenia ptaków zimujących w skali całej Niziny Mazowieckiej.

Liczenia przeprowadzono na 17 rzekach reprezentujących różne klasy wielkości, w tym na Wiśle, 9 rzekach w zachodniej i 7 we wschodniej części regionu. Ptaki liczono także w miastach, poza aglomeracją warszawską, łącznie w 112 miejscowościach w granicach regionu (miejskie odcinki rzek, parki, zbiorniki, oczyszczalnie ścieków). Była to część ogólnopolskiej akcji monitoringu ptaków wodnych